

ВІДГУК
офіційного опонента, доктора філософії,
доцента Сажієнка Олександра Петровича
на дисертаційну роботу Пашкова Андрія Валерійовича
«Формування фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових
технологій у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін»
подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Актуальність досліджуваної теми дисертаційної роботи. Всі галузі виробництва та сфери життєдіяльності переживають глибинні зміни, пов'язані з цифровою трансформацією, адже всі галузі економіки активно впроваджують цифрові рішення для підвищення ефективності та стійкості виробництва. Цифрові технології змінюють якість життя і мислення людей, породжують нові принципи виробництва й управління. Сьогодні сталий розвиток України значною мірою залежить від наукових і технологічних досягнень у галузі цифрових технологій з їхнім активним впровадженням у всі сфери діяльності, що сприятиме створенню умов для розробки, виробництва та впровадження високотехнологічної інноваційної продукції, а також переходу країни на новий технологічний рівень. Це зумовлює необхідність трансформації професійної (професійно-технічної) освіти для прискореної випереджаючої підготовки кадрів, які володіють цифровими технологіями і навичками. Однак однією з актуальних проблем сучасного ринку праці є дефіцит кваліфікованих кадрів у сфері інформаційних/цифрових технологій (ІТ). Розвиток цієї галузі вимагає формування викладацьких кадрів, здатних до навчання фахівців, підготовлених до професійної діяльності в умовах цифровізації.

Державна політика по-новому визначає роль цифрових технологій у сучасному суспільстві. Серед основних національних цілей України – розвиток цифрової економіки, орієнтація на сучасне програмне забезпечення. Для реалізації цих напрямів необхідні фахівці з цифрових технологій (ФзЦТ), які володіють фаховою компетентністю, здатні освоювати технології, в основі яких лежить цифровий формат. Ключова роль цифрових технологій полягає в інноваційному розвитку вищої освіти, що пов'язано з підготовкою фахівців у цій галузі.

Враховуючи потреби інформаційного суспільства та модернізацію професійної освіти ЗВО, своєчасним є дослідження Пашкова А.В. з теоретичних, методичних та практичних аспектів формування фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін, які навчаються за спеціальністю 015.39

«Професійна освіта. Цифрові технології», та є надзвичайно важливим, оскільки дає змогу визначити основні тенденції підготовки майбутніх фахівців з цифрових технологій в умовах глобальної цифрової трансформації та визначити потенціал професійно зорієнтованих дисциплін у формуванні їх фахової компетентності й обґрунтувати ефективні шляхи формування професійної компетентності майбутніх фахівців, удосконалити зміст, методи й технології навчання, забезпечити підготовку конкурентоспроможних спеціалістів, здатних успішно здійснювати професійну діяльність в умовах цифрової трансформації суспільства та відповідати сучасним вимогам ринку праці. Тому подана до захисту дисертаційна робота є вагомою, а вибір теми – актуальним, що відповідає потребам цифрового покоління.

Важливо врахувати, дисертацію виконано відповідно до тематичного плану наукової та науково-організаційної діяльності Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка в межах науково-дослідної теми кафедри «Теоретичні та прикладні аспекти використання цифрових технологій в освіті та в комп'ютерному моделюванні» (державний реєстраційний номер 0121U109738).

Тему дисертації затверджено вченою радою Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (протокол № 4 від 22.11.2022 р.), перезатверджено вченою радою Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (протокол № 6 від 28.01.2025 р.).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій забезпечено логічним узагальненням теоретичного матеріалу, його системним викладенням та застосуванням науково-методичного апарату.

На високому науковому рівні обґрунтовано вибір теми, визначено мету, завдання, методи дослідження. Обраний автором комплекс методів дослідження дозволив повною мірою забезпечити достовірність та надійність отриманих у науковій роботі результатів, зокрема *теоретичні* – аналіз наукової та методичної літератури, періодичних видань з проблеми дослідження, теоретичне моделювання, дослідження та узагальнення педагогічного досвіду; *емпіричні* – педагогічне спостереження, анкетування, тестування, бесіда, дослідно-експериментальна робота; *статистичні* – методи математичної статистики для оцінки значущості отриманих результатів дослідно-експериментальної роботи.

Достовірність й обґрунтованість сформульованих положень забезпечується посиланнями на наукові праці як українських, так і зарубіжних

науковців та підкріплюється досить широкою інформаційною базою дисертації (317 найменувань).

Зміст анотацій, поданий українською та англійською мовами повністю відображає зміст дисертації. Матеріали дисертації пройшли необхідну апробацію, обговорювалися на міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях. Результати дослідження доповідалися на обласних науково-методичних конференціях, науково-практичних семінарах, засіданнях кафедри.

Пашков А.В. довів, що методика формування фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін є комплексом заходів, спрямованих на формування не лише знань у сфері інформаційних технологій, а й комунікативних та професійних компетентностей, необхідних для ефективного навчання інших.

Опрацювавши навчальну і науково-методичну літературу, довідкові та статистичні джерела дисертант розв'язав важливу наукову проблему, яка розкриває перспективи розвитку системи підготовки формування фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін.

Робота характеризується логічною послідовністю викладення результатів дослідження, поставлені завдання розглянуті достатньою мірою і завершені конкретними висновками та пропозиціями. Отримані результати підтверджують досягнення автором поставленої мети дисертації та мають науково-теоретичне і практичне значення. Оформлення дисертації відповідає встановленим вимогам, матеріал викладений послідовно. Дисертація загалом є завершеним самостійним науковим дослідженням, яке досить повно висвітлює обрану тему.

Представлене дисертаційне дослідження є завершеною комплексною науковою працею, що на досить високому науковому рівні вирішує актуальне наукове завдання з питань формування фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій за напрямом підготовки 015.39 «Професійна освіта. Цифрові технології» у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та науково-практичних рекомендацій якої не викликає сумнівів.

Найбільш вагомі наукові результати, що містяться в дисертації.

У результаті проведеного дослідження дисертантом:

– проаналізовано стан дослідженості проблеми у психолого-педагогічній науці та уточнено сутність ключових понять дослідження;

- розроблено структурно-функціональну модель формування фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін;
- розроблено та впроваджено методiku формування фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін під час вивчення дисциплін «Методика професійного навчання», «Цифрові технології та засоби навчання», «Web-програмування».

Достовірність висновків і наукова новизна отриманих результатів.

Аналіз матеріалів дослідження засвідчив, що представлена дисертаційна робота має системний характер, характеризується логічним підходом та містить елементи наукової новизни. Основні положення наукової новизни пов'язані з результатами вирішення завдань дослідження. Вони визначаються особистим внеском автора у розв'язання актуального наукового завдання в напрямку формування фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що:

- *уперше* визначено і теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування фахової компетентності майбутніх ФзЦТ у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін (використання цифрових технологій для розвитку фахової компетентності майбутніх фахівців; наповнення змісту дисциплін практичної підготовки з використанням інноваційних технологій; інтеграція ІТ-галузі з дидактико-методичними основами освітніх компонентів практичної підготовки педагогів професійного навчання; стимулювання рефлексивного характеру самостійної роботи майбутніх ФзЦТ), розроблено методiku їхньої реалізації у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін «Методика професійного навчання», «Цифрові технології та засоби навчання», «Web-програмування», а також виробничої, педагогічної та переддипломної практики; *розроблено* структурно-функціональну модель формування фахової компетентності майбутніх ФзЦТ у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін як сукупність *цільового* (соціальне замовлення держави та цільові орієнтири), *методологічного* (методологічні підходи у взаємозв'язку дидактичних принципів), *змістового* (професійно зорієнтовані дисципліни та структурні компоненти фахової компетентності), *технологічного* (методика формування фахової компетентності майбутніх ФзЦТ у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін, етапи її реалізації, дидактичні засоби); *комплексу педагогічних умов*; *критеріального* (критерії, показники, рівні, діагностичні засоби) та *результативного* блоків;

– *удосконалено* зміст і структуру фахової компетентності майбутніх ФзЦТ (когнітивно-комунікативний, діяльнісно-технологічний, особистісно-креативний компоненти, змістовне наповнення яких істотно оновлено на основі відображення специфіки діяльності майбутніх ППН в сфері ІТ); критерії (аксіологічний, інформаційний, праксеологічний, рефлексивний), індикаторні показники та рівні (високий, базовий, початковий) її сформованості;

– *розглянуто* основні положення, що відображають особливості відбору та організації змісту професійно зорієнтованих дисциплін у формуванні фахової компетентності майбутніх ФзЦТ;

– *апробовано* методику формування фахової компетентності майбутніх ФзЦТ у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін, яка реалізується у чотири етапи (мотиваційний, інформаційний, діяльнісний, рефлексивний).

Подальшого узагальнення та розвитку набули інтеграційні процеси формування фахової компетентності майбутніх ФзЦТ у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін з опорою на цифрові освітні ресурси у ЗВО.

Найбільш значущим результатом дослідження, що становить наукову новизну, варто визначити розроблену авторську структурно-функціональну модель формування фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін, на основі систематизації знань щодо досліджуваного процесу та його психолого-педагогічних засад, що дає можливість виявити педагогічний потенціал проблеми формування фахової компетентності у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін, які сприяють створенню інтерактивного освітнього середовища, де інноваційні цифрові технології забезпечують активне і самостійне навчання, стимулюють розвиток професійних навичок і творчого потенціалу, і підтримують активну практичну діяльність.

Значення для науки і практики отриманих автором результатів. Рекомендації щодо використання результатів і висновків дисертації.

Дисертаційна робота А.В. Пашкова містить нові, раніше не захищені наукові положення, а обґрунтовані результати у сукупності розв’язують актуальну наукову пошукову проблему.

Розроблені в процесі дисертаційного дослідження дидактичні матеріали можуть бути використані в освітньому процесі закладів вищої освіти для підвищення мотивації студентів до навчання, організації ефективнішої взаємодії викладачів і студентів у підготовці конкурентоздатних фахівців.

Окремі напрацювання можуть використовуватися в організації позанавчальної діяльності майбутніх педагогів професійного навчання та ІТ-фахівців в межах факультативних занять і роботи науково-технічних гуртків та секцій, а також за певної адаптації в процесі підвищення кваліфікації практикуючих педагогів професійного навчання.

Матеріали дослідження *впроваджено* в освітній процес Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (довідка про впровадження від 05.05.2026 р. № 73), Луцького національного технічного університету (довідка про впровадження від 08.05.2026 р. № 1206/01-14), Рівненського державного гуманітарного університету (довідка про впровадження від 08.04.2026 р. № 01-12/39).

Оцінка змісту дисертації, її завершеність.

Зміст дисертаційної роботи структурований, послідовний та логічний. Рецензована робота складається з анотацій українською й англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (317 найменувань, з них 49 – іноземними мовами), додатків (9 на 45 сторінках). Загальний обсяг роботи становить 313 сторінок, з них 207 – основний текст. Роботу ілюстровано 21 таблицею та 14 рисунками.

Авторові, на наше переконання, вдалося чітко та вичерпно визначити актуальність обраної теми дослідження, мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження. Ґрунтовно охарактеризовано методологічну основу дисертації, сформульовано наукову новизну, а також змістовно викладено основні її положення.

У **першому розділі** – *«Теоретичні основи формування фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін»* автором з'ясовано стан проблеми формування фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін у педагогічній теорії та практиці й встановлено, що сучасними тенденціями підготовки майбутніх фахівців з цифрових технологій в умовах глобальної цифрової трансформації є: урахування розвитку цифрових технологій і телекомунікаційних систем, нових вимог замовників, пов'язаних зі зміною бізнес-середовища; розвиток і підвищення ролі віртуального освітнього середовища з елементами штучного інтелекту і засобами доповненої реальності; удосконалення освітнього процесу на основі створення моделей і автоматизованих систем відстеження та врахування індивідуальних особливостей і запитів студентів.

Дисертант актуалізував необхідність формування фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін. Проведений аналіз засвідчив, що ефективність цього процесу значною мірою залежить від науково обґрунтованого поєднання змістового, методичного, технологічного та практико-орієнтованого компонентів професійної підготовки.

Автором визначено особливості формування фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій: багатокomпонентність цілепокладання процесу формування фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій; урахування специфіки основних характеристик фахової компетентності; неоднозначність відображення передбачуваних результатів у процесі цілепокладання у формуванні фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій (п.1.2., с. 66-67 дисертаційного дослідження).

Визначення понять, запропоновані автором, вирізняються високою якістю та свідчать про його ґрунтовний підхід до дослідження, такі як *«загальнопрофесійні компетентності»*, *«професійні (фахові) компетентності»*, *«універсальні компетентності»*, *«фахова (професійна) компетентність»* є цінним внеском у роботу та заслуговують на схвалення.

На основі аналізу наукової літератури подано авторське бачення поняття *«фахова компетентність майбутніх фахівців з цифрових технологій»*, яке відображає своєрідну завершеність у певному цілісному образі педагогів професійного навчання та є інтегральною характеристикою, що транслює здібності та готовність застосування комплексу отриманих технічних знань і умінь для галузі комп'ютерних технологій в процесі професійної підготовки робітників і службовців середньої ланки, застосовуючи для цього необхідні професійно значущі якості (п.1.3., с. 88 дисертаційного дослідження).

Окреслено основні положення, що відображають особливості відбору та організації змісту професійно зорієнтованих дисциплін у формуванні фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій: проєктування змісту професійно зорієнтованих дисциплін на основі компетентнісного підходу; адекватність цілям навчання та оптимальність засобів подання навчального матеріалу завданням і специфіці професійно-педагогічної діяльності майбутніх фахівців з цифрових технологій як педагогів професійного навчання.

У другому розділі – *«Педагогічні засади формування фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін»* – дисертантом визначено й теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування фахової компетентності

майбутніх фахівців з цифрових технологій у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін: використання цифрових технологій для розвитку фахової компетентності майбутніх фахівців; наповнення змісту дисциплін практичної підготовки з використанням інноваційних технологій; інтеграція ІТ-галузі з дидактико-методичними основами освітніх компонентів практичної підготовки педагогів професійного навчання; стимулювання рефлексивного характеру самостійної роботи майбутніх фахівців з цифрових технологій.

Окреслені Пашковим А.В. педагогічні умови спрямовуються на забезпечення активної участі студентів у дослідницькій та проєктній діяльності; поєднання знань з різних галузей; сприяння розвитку комунікативних навичок; пропонують можливості для практичного застосування знань; враховують індивідуальні потреби та здібності кожного студента; заохочують регулярні роздуми та сприяють плануванню стратегій для подальшого саморозвитку.

Автор зазначає, що реалізація педагогічних умов формування фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій у професійній підготовці базується на таких основних концептуальних постулатах: формування фундаментальних педагогічних та ІТ-знань; формування інтегрованих педагогічних та ІТ-знань і навичок у процесі вирішення практико зорієнтованих завдань; варіативність у пошуку рішень ІТ-завдань, педагогічних та методичних завдань; набуття досвіду вирішення ІТ-завдань, педагогічних та методичних завдань в професійно-педагогічній діяльності.

Особливої уваги заслуговує розроблена структурно-функціональна модель формування фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін, яка має блокову структуру та містить цільовий, методологічний, змістовий, технологічний, критеріальний та результативний блоки. *Цільовий* блок моделі відображає соціальне замовлення на підготовку висококомпетентних майбутніх фахівців з цифрових технологій. *Методологічний* блок моделі відображає концептуальні основи методологічних підходів та принципів: системно-синергетичний (принципи розвитку; цілісності; футуральної орієнтації), компетентнісний (принципи особистісного цілепокладання; єдності теорії та практики), інформаційний (принципи занурення у віртуальні комунікації; цифровізації освіти), діяльнісний (принципи міждисциплінарності; практико зорієнтованої спрямованості; квазіпрофесійності). *Змістовий* блок транслює обрані для експериментального дослідження професійно зорієнтовані дисципліни, а також компоненти фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій. *Технологічний* блок відображає методику формування фахової компетентності

майбутніх фахівців з цифрових технологій у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін та етапи її реалізації, а також включає в себе дидактичні засоби супроводу цього процесу. Окремим складником є *комплекс педагогічних умов*, що сприяють формуванню фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій та перебуває у тісному взаємозв'язку зі змістовим та технологічним блоками. *Критеріальний блок* містить критерії, показники та рівні сформованості фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій, а також діагностичний інструментарій. *Результативний блок* як очікуваний результат передбачає сформованість фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін (п.2.3., рис. 2.5., с. 138 дисертаційного дослідження).

Зміст моделі дає можливість виявити педагогічний потенціал проблеми формування фахової компетентності у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін.

У **третьому розділі** – *«Дослідно-експериментальна перевірка ефективності формування фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін»* – дисертантом, відповідно до визначених завдань дослідно-експериментальної роботи, описано методику формувального етапу експерименту щодо формування фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін; представлено та проаналізовано результати контрольних зрізів формувального етапу експерименту, які засвідчили позитивну динаміку сформованості цифрової компетентності у майбутніх бакалаврів експериментальної групи, порівняно з контрольною групою.

Значний науковий інтерес викликає частина дисертації, в якій представлені матеріали діагностування рівнів сформованості фахової компетентності у майбутніх фахівців з цифрових технологій, студентів спеціальності 015.39 «Професійна освіта. Цифрові технології», що вимагало розробку діагностичного інструментарію, який охоплює різноманітні методики для визначення вмотивованості студентів на професійну діяльність. Використані базові компоненти авторської методики охоплюють: теоретико-практичну підготовку, розвиток комунікативних навичок та професійно-педагогічних умінь використання цифрових інструментів, – формування професійної ідентичності.

На основі розроблених критеріїв і виокремлених показників автором охарактеризовано рівні фахової компетентності майбутніх фахівців з

цифрових технологій: початковий, базовий, високий (п. 2.1. таблиця 2.1., с. 109-110 дисертаційного дослідження).

В результаті дослідно-експериментальної роботи встановлено: впровадження в освітніх процес майбутніх фахівців з цифрових технологій запропонованої методики мало значний позитивний вплив на рівень сформованості фахової компетентності студентів спеціальності 015.39 «Професійна освіта. Цифрові технології». В ЕГ спостерігається стабільна тенденція до збільшення кількості студентів, які демонструють високий (в ЕГ + 27,54%, а в КГ + 7,14%) і базовий рівень сформованості фахової компетентності (в ЕГ -4,35%, а в КГ +11,43%), тоді як відсоток здобувачів освіти з початковим рівнем значно знизився (в ЕГ – -23,19%, а в КГ – -18,57%).

Отже, отримані результати свідчать, що в ЕГ відбувся суттєвий перерозподіл рівнів у бік високого, що підтверджує результативність запропонованої авторської методики формування фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін, що підтверджує динаміка змін сформованості фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій в ЕГ та КГ, що графічно подано (п.3.3., рис. 3.5., с. 221 дисертаційного дослідження).

Таким чином, можна констатувати, що формування фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін показує високу результативність, якщо в процесі профільної підготовки застосовується запропонований комплекс педагогічних умов.

Порівняльний аналіз цих показників доводить ефективність педагогічних умов та структурно-функціональної моделі, реалізованих за допомогою методики формування фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін, що реалізується у чотири етапи (мотиваційний, інформаційний, діяльнісний, рефлексивний), яка забезпечила значуще підвищення рівня фахової компетентності майбутніх фахівців, особливо за показниками високого рівня, та створила умови для повного усунення початкового рівня у студентів ЕГ.

Результати дослідження можуть бути використані у відповідних розділах лекційних, практичних та лабораторних занять у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін «Методика професійного навчання», «Цифрові технології та засоби навчання», «Web-програмування».

Отже, дисертаційна робота А.В. Пашкова за своїм змістом і формою є завершеним самостійним дослідженням та відповідає нормативним вимогам.

Повнота викладення основних результатів дисертації в опублікованих наукових працях.

Результати наукової роботи повною мірою відображені в публікаціях здобувача у наукових фахових виданнях, зміст і характер яких відповідають встановленим вимогам МОН України. Окрім того, виступи дисертанта з оприлюдненням основних положень дисертації на науково-практичних заходах свідчать про достатній рівень апробації проведеного дослідження. Результати дослідження опубліковано в 9 наукових публікаціях автора (усі – одноосібні), з них 4 відображають основні наукові результати дисертації, 5 – апробаційного характеру.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

1. У дисертації авторське трактування поняття «фахова компетентність майбутніх фахівців з цифрових технологій» охоплює не лише спеціальні знання та вміння у сфері цифрових технологій, а й педагогічну, методичну, комунікативну, рефлексивну та особистісну складові. У зв'язку з цим доцільно чіткіше розмежувати поняття «фахова компетентність», «професійна компетентність», «професійно-педагогічна компетентність».
2. У структурно-функціональній моделі представлено цільовий, методологічний, змістовий, технологічний, критеріально-діагностичний і результативний блоки, проте недостатньо виразно розкрито механізми їхньої взаємодії. Варто було б конкретизувати, яким чином результати рівня сформованості фахової компетентності впливають на удосконалення запропонованої методики.
3. У дослідженні авторську методику реалізовано під час вивчення курсів «Методика професійного навчання», «Цифрові технології та засоби навчання» та «Web-програмування». Водночас доцільно було б детально обґрунтувати критерії вибору саме цих дисциплін та можливість поширення отриманих результатів на інші освітні компоненти.
4. У тексті дисертації зазначено, що на різних етапах у дослідженні брали участь 240 студентів. Водночас у Таблиці 3.9 вказано 139 осіб контрольної та експериментальної груп. У зв'язку з цим доцільно було б обґрунтувати принципи відбору студентів до контрольної й експериментальної груп та причину зміни вибірки на різних етапах дослідження.

Варто зазначити, що зроблені зауваження суттєво не знижують наукової і практичної цінності здійсненого дослідження. Вищенаведені зауваження, які в певній мірі носять характер побажань, не впливають на загальну позитивну оцінку якості виконаної дисертантом роботи.

Висновок про відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження наукових ступенів».

Аналіз дисертації та опублікованих праць дає підстави для висновку про те, що дисертація «Формування фахової компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій у процесі вивчення професійно зорієнтованих дисциплін» є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, що має вагомe теоретичне і прикладне значення, заслуговує позитивної оцінки, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами), а її автор Пашков Андрій Валерійович – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Офіційний опонент:

доктор філософії, доцент,
доцент кафедри професійної освіти
та технологій за профілями
Уманського національного
університету

Олександр САЖІЄНКО

